

Geelverkleuring spackspuitwerk

Voorbeeld lichtinval in de ruimtes

Schaduwlijn diagonaal over de wand.
Bruiner oppervlak.

EEN GOEDE ZOMER HEEFT OOK NADELEN...

Na de transformatie van een voormalig kantoorgebouw in Waalwijk tot tijdelijke huisvesting voor arbeidsmigranten bleken de gipskartonnen scheidingswanden flink verkleurd te zijn. En vreemd genoeg zijn dat juist de platen die al zijn behandeld met spackspuitwerk. Wat is hier aan de hand?

Half september reist plafond- en wandmontage deskundige van het Technisch Bureau Afbouw, Hermen de Hek, af naar Waalwijk op uitnodiging van de leverancier van de gipskartonplaten en het stukadoorsbedrijf dat de platen van een stuc laag heeft voorzien. In het tot appartementengebouw omgebouwde kantoor treft hij inderdaad een aantal wanden die reeds zijn afgewerkt met spackspuitwerk die “in meer of mindere mate geelverkleuring vertonen”. De wanden waren gemest en gekorrelt met spack. Opvallend is dat de verkleuring in het spackspuitwerk zich ter plaatse van het karton van de gipsplaat bevindt, tussen de voegafwerking in. Op de plek van de voegafwerking is het spackspuitwerk wel gewoon wit. Ook ziet De Hek meerdere gemonteerde gipsplaten die bruiner zijn dan dat deze oorspronkelijk waren, terwijl ze nog niet zijn afgewerkt met spackspuitwerk.

Diagonale lijn

Dan valt hem nog iets op. “De onafgewerkte wanden in deze ruimtes werden aangelicht door zonlicht dat door de ramen scheen. In een enkele ruimte is zelfs duidelijk een diagonale lijn zichtbaar op de wand, hoog vanaf de gevel schuin naar beneden lopend verder de ruimte in: een zogenaamde schaduwlijn. De schaduw bevindt zich boven deze lijn. Onder de schaduwlijn zijn de gipsplaten duidelijk bruiner.” De Hek weet dat de bruinverkleuring van de kale gipsplaten aangeeft dat er sprake is geweest van langdurige UV-belasting, voordat de wanden verder zijn afgewerkt met spackspuitwerk. “En dat is gezien de lange en zeer zonnige zomer ook goed te verklaren”, legt de plafond- en wandmontage-deskundige uit.

Organisch materiaal

De geelverkleuring van de al wel afgewerkte scheidingswanden heeft dezelfde oorzaak, concludeert De Hek. Het wordt veroorzaakt door lignine, ook wel houtstof genoemd en gebruikt als bindmiddel in karton. Het

goedje - dat na cellulose het meest voorkomende organisch materiaal op aarde is - verkleurd op de onbehandelde gipskartonplaten onder invloed van UV-straling (zonlicht dus) naar bruin. De Hek: “Hoe meer UV op de gipsplaat, hoe meer lignine aan het oppervlak van de gipsplaat komt. De lignine zorgt uiteindelijk ook voor de geelverkleuring in het spackspuitwerk. Want zodra de lignine door middel van vocht oplost, wordt het vanuit de ondergrond naar het oppervlak getransporteerd. Hoe natter de ondergrond, en hoe vochtiger de ruimte hoe langer het transport kan duren en hoe geler het oppervlak wordt. Ook het opweken van een verse laag spack of verf, door te snel een volgende laag aan te brengen, zal het vochttransport opnieuw in gang zetten.”

Diepgrondeer

De aanwezigheid van lignine is volgens De Hek dan ook de reden dat een gipskartonplaat altijd moet worden voorgerold met een diepgrondeer of -fixeer en daarna een volledige dag moet drogen. “Dat adviseren alle leveranciers van gipskartonplaten ook uitdrukkelijk.” Het volledig drogen van de diepgrondeer of -fixeer is noodzakelijk om het zogenoemde opweken van deze laag te voorkomen. De Hek ziet vaker dat afbouwers deze klus wegens tijd- en kostenbesparingen overslaan. “Dat kan goed gaan. Maar dat is een kwestie van geluk hebben. Primeren van gipskartonplaten hoort gewoon bij de voorbehandeling van een afbouwer, in dit geval de spackspuiter.” Waaraan hij nog toevoegt: “Witte latex is géén diepgrondeer of -fixeer. Het zal het vochttransport niet tegenhouden. Maar er zijn voldoende diepgrondeer en -fixeerproducten die in de kleur wit leverbaar zijn.”

Uit ervaring weet De Hek ook dat de geelverkleuring na enige tijd minder kan worden en soms zelfs helemaal verdwijnt. “Maar dat is niet vooraf in te schatten.” Better safe than sorry: gewoon voorbehandelen.